

Keski-Pohjanmaan ammattiopisto

Opetussuunnitelma 2015

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan
koulutukseen

laadittu: 28.5.2015

Evelina Tyynelä

päivitetty: 6.5.2016

hyväksytty: 24.6.2016 § 95

hyväksytty: 30.6.2016 § 98

Sirkku Purontaus
rehtori

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Sirkku Purontaus', written in a cursive style.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	1
2	AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN KUVAAUS JA ARVOPERUSTA	1
3	AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN RAKENNE (60 OSP)	5
4	AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN MUODOSTUMINEN	6
5	AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN OSAT	8
5.1	Koulutuksen osan opetuksen toteuttaminen, oppimisen seurantakohteet ja osaamisen arviointi	8
5.1.1	Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen, 10 osp, pakollinen tutkinnon osa	8
5.1.2	Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 10–30 osp, valinnainen tutkinnon osa	16
5.1.3	Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, 10–20 osp, valinnainen tutkinnon osa	21
5.1.4	Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen, 10–20 osp, valinnainen tutkinnon osa	24
5.1.5	Ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet, 0–10 osp, valinnainen tutkinnon osa	28
5.1.6	Vapaasti valittavat koulutuksen osat, 0–5 osp, valinnainen tutkinnon osa...	30
6	OPISKELIJAN OHJAUS JA HENKILÖKOHTAINEN OPISKELUSUUNNITELMA ...	32
7	TYÖSSÄOPPIMISEEN VALMENTAUTUMINEN	33
8	KANSAINVÄLISYYS	33
9	ARVIOINTI VALMENTAVASSA KOULUTUKSESSA JA ARVIOINNISTA TIEDOTTAMINEN	34
10	TODISTUKSET	37
	LÄHTEET	38

1 JOHDANTO

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (VALMA) noudatetaan Opetushallituksen määräystä 5/011/2015 ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteista sekä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän opetussuunnitelman yhteistä osaa ja ohjauksen suunnitelmaa. Ammatillisen perustutkinnon osien tai osa-alueiden suorittamisessa noudatetaan perustutkintojen opetussuunnitelmaa.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen hakeutumiseen sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto.

Koulutus on ensisijaisesti tarkoitettu vailla toisen asteen tutkintoa oleville perusopetuksen päättäneille nuorille. Koulutukseen voivat kuitenkin osallistua myös aikuiset, jotka tarvitsevat valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen siirtymiseksi. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa opiskelijalla on mahdollisuus valmentautua oppisopimuskoulutukseen yksilöllisten valintojen avulla.

Opiskelija voi missä tahansa vaiheessa valmentavaa koulutusta siirtyä suorittamaan tutkintotavoitteista ammatillista koulutusta joko ammatillisena peruskoulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena, jos hänellä on riittävät valmiudet ja perustutkinnossa on vapaita paikkoja. Oppisopimuskoulutukseen siirtyminen edellyttää sopivan oppisopimuspaikan löytymistä.

2 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN KUVAUS JA ARVOPERUSTA

Koulutuksen kuvaus, arvoperusta, alan osaamishaasteet, perustutkinnon ja osaamisalan tavoitteet sekä elinikäisen oppimisen tavoitteet on kuvattu ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteissa.

Koulutuksen kuvaus

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa on yhdistetty neljä aiempaa eri kohderyhmille suunnattua valmistavaa, valmentavaa, ohjaavaa ja kuntouttavaa koulutusta. Yhdistämisen tarkoituksena oli muodostaa perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheeseen toimiva ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava yhtenäinen koulutuskokonaisuus, jossa kuitenkin huomioidaan erilaisten kohderyhmien erityistarpeet.

Valmentava koulutus mahdollistaa yksilölliset opintopolut ja joustavoittaa siirtymistä tutkintotavoitteiseen ammatilliseen koulutukseen. Koulutuksen tarkoitus on edistää nivelvaiheen sujuvuutta, lisätä ammatillisen peruskoulutuksen läpäisyä ja näin ollen vastata koulutustakuun tavoitteisiin.

Koulutus on opiskelijälähtöistä ja perustuu alkukartoituksen jälkeen opiskelijan henkilökohtaisiin tarpeisiin ja kiinnostuksen kohteisiin. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma mahdollistaa koulutuksen suuntaamisen yksilöllisesti ja osaamistavoitteiden henkilökohtaisen valinnaisuuden. Koulutus on opiskelijalle kasvun, suunnittelun ja vaihtoehtojen punnitseminen aikaa.

Koulutuksessa on pakollinen koulutuksen osa ja sen lisäksi valinnaisia koulutuksen osia sekä liikkumavaraa koulutuksen osien osaamispisteissä. Näin opiskelija voi suunnitella opintonsa joustavasti henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

Koulutuksen ensisijaisena kohderyhmänä ovat perusopetuksen päättäneet nuoret, jotka tarvitsevat opiskeluvalmiuksien vahvistamista sekä ohjausta ja tukea koulutuk-

sen ja ammatin valinnassa. Kohderyhmänä ovat myös eri syistä koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret, jotka eivät ole löytäneet itselleen sopivaa koulutuspaikkaa. Koulutus edistää myös erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttajataustaisten nuorten tasavertaisuutta koulutuksessa, työelämässä ja hyvän elämän saavuttamisessa yhteiskunnan jäsenenä. Koulutus on suunnattu ensisijaisesti nuorille, mutta koulutukseen voivat osallistua myös aikuiset, jotka tarvitsevat valmiuksia ammatilliseen koulutukseen siirtymiseksi.

Aikuiskohderyhmiä voivat olla erityisesti maahanmuuttajat sekä alan vaihtajat tai uudelleen kouluttautuvat henkilöt, joiden opiskelunvalmiuksissa on puutteita.

Koulutukseen tulevien maahanmuuttajien tai maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kielitaidon tulisi olla suomen kielessä kielitaidon kuvausasteikolla tasoa A2.2.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus suuntautuu ammatilliseen koulutukseen ja eroaa tässä suhteessa muista nivelvaiheen koulutuksista. Koulutuksella on tiivis yhteys työelämään, ja koulutuksen aikana on mahdollisuus suorittaa myös ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osia. Koulutuksen aikana opiskelijalla on mahdollista korottaa yksittäisiä perusopetuksen päättöarvosanoja. Yhteistyötä tämän osalta tehdään Kokkolan kaupungin 10-luokan kanssa. Lisäksi koulutusta järjestettäessä toimitaan yhteistyössä muiden nivelvaiheen sidosryhmien, kuten työpajatoimijoiden, sosiaali-, terveys- ja nuorisotyön viranomaisten sekä myös perusopetuksen järjestäjien kanssa.

Oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen sisältyy ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen. Oppisopimuskoulutukseen valmentautuvat opiskelijat voivat suorittaa henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti koulutuksen osien vaihtoehtoisista itselleen sopivista (yhteensä vähintään 30 osp) osista.

Oppisopimuskoulutukseen valmentautuvalla opiskelijalla on mahdollisuus missä vaiheessa tahansa valmentavaa koulutusta siirtää oppisopimusmuotoiseen tutkintotavoitteiseen ammatilliseen koulutukseen, kun hän löytää sopivan oppisopimuspaikan.

Koulutuksen arvoperusta

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus edistää koulutuksellista tasa-arvoa. Jokaisella opiskelijalla tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ammatilliseen koulutukseen sekä sijoittua koulutuksen jälkeen työhön ja yhteiskuntaan täysivaltaisena kansalaisena. Koulutuksen toteuttamisen keskeinen arvo on opiskelijälähtöisyys, jonka työvälteenä toimii henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Koulutuksen tavoitteena on tukea myös yhteisöllisyyttä ja yhdessä toimimista, jolloin opiskelija voi saada muilta tukea ja näin ollen kokea oppimisympäristön turvallisuutta. Koulutuksen keskeisiä arvoja ovat myös ihmisoikeuksien ja yksilöiden kunnioittaminen sekä toisten huomioon ottaminen.

Koulutuksen tavoitteet

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen hakeutumiseksi sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto. Koulutuksen tavoite on myös edistää tasa-arvoa ja esteettömyyttä koulutuksessa. Koulutuksen avulla voidaan vahvistaa opiskelijoiden valmiuksia hakeutua jatkokoulutukseen ja suorittaa ammatillinen perustutkinto. Opiskelijoiden tulee saada riittävästi ohjausta ja tukea opinnoissa sekä tietoa erilaisista jatkokoulutusmahdollisuuksista. Koulutuksen tavoitteena on parantaa opiskelijan oppimaan oppimisen taitoja ja vahvistaa opiskelunvalmiuksia tulevaisuutta varten.

Erityistä tukea tarvitseville voidaan tarvittaessa liittää koulutukseen yhteistyössä kuntoutuspalvelujen tuottajien kanssa järjestettävää toimintaa, joka edistää opiskelijan kokonaiskuntoutusta. Pääpaino on pedagogisella, oppimista tukevalla kuntoutuksella. Sillä tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka vahvistavat opiskelijoiden hyvinvointia, yksilöllisiä oppimisvalmiuksia ja osallistumismahdollisuuksia. Pedagogisen kuntoutuksen lähtökohtana ovat opiskelijan yksilölliset oppimisedellytykset, tarpeet ja odotukset, toimintakyky ja voimavarat.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Koulutuksen aikana valmentaudutaan myös elinikäisen oppimisen avaintaitojen saavuttamiseen. Avaintaitojen tavoitteena on tukea sellaisen osaamisen kehittymistä, jota tarvitaan elämän ikäisessä oppimisessa, työelämän tilanteissa selviytymisessä ja tulevaisuuden uusissa haasteissa. Elinikäisen oppimisen avaintaidot sisältyvät tarkemmin eri ammatillisten perustutkintojen ammattitaitovaatimukseen.

Elinikäisen oppimisen avaintaitojen kuvaus

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Opiskelija suunnittelee toimintaansa sekä kehittää itseään ja työtään. Hän arvioi omaa osaamistaan. Hän ratkaisee työssään ongelmia sekä tekee valintoja ja päätöksiä. Hän toimii työssään joustavasti, innovatiivisesti ja uutta luovasti. Hän hankkii tietoa, jäsentää, arvioi ja soveltaa sitä.

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Opiskelija toimii tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja selkeästi, rakentavasti ja luottamusta herättäen. Hän toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ja työryhmän jäsenenä sekä kohtelee erilaisia ihmisiä tasavertaisesti. Hän noudattaa yleisesti hyväksytyjä käytäytymissäantöjä ja toimintatapoja. Hän hyödyntää saamaansa palautetta toiminnassaan.

Ammattietiikka

Opiskelija toimii työssään ammatin arvoperustan mukaisesti. Hän sitoutuu työhönsä ja toimii vastuullisesti noudattaen tehtyjä sopimuksia ja ammattiinsa kuuluvaa etiikkaa.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Opiskelija toimii turvallisesti ja vastuullisesti työ- ja vapaa-aikana sekä liikenteessä ja ylläpitää terveellisiä elintapoja sekä toiminta- ja työkykyään. Hän työskentelee ergonomisesti ja hyödyntää alallaan tarvittavan terveystieteiden sekä ehkäisee työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja.

Aloittekyky ja yrittäjyys

Opiskelija edistää toiminnallaan tavoitteiden saavuttamista. Hän toimii aloitteellisesti ja asiakaslähtöisesti työntekijänä ja/tai yrittäjänä. Hän suunnittelee toimintaansa ja työskentelee tavoitteiden saavuttamiseksi. Hän toimii taloudellisesti ja tuloksellisesti ja johtaa itseään. Hän mitoittaa oman työnsä tavoitteiden mukaan.

Kestävä kehitys

Opiskelija toimii ammattinsa kestävän kehityksen ekologisten, taloudellisten, sosiaalisten sekä kulttuuristen periaatteiden mukaisesti. Hän noudattaa alan työtehtävissä keskeisiä kestävän kehityksen säädöksiä, määräyksiä ja sopimuksia.

Estetiikka

Opiskelija ottaa toiminnassaan huomioon oman alansa esteettiset tekijät. Hän edistää tai ylläpitää työympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä.

Viestintä ja mediaosaaminen

Opiskelija viestii monimuotoisesti ja vuorovaikutteisesti tilanteeseen sopivalla tavalla hyödyntäen kielitaitoaan. Hän havainnoi, tulkitsee sekä arvioi kriittisesti erilaisia mediatuotteita, käyttää mediaa ja viestintäteknologiaa sekä tuottaa media-aineistoja.

Matematiikka ja luonnontieteet

Opiskelija käyttää peruslaskutoimituksia työssä vaadittavien ja arkipäivän laskutehtävien ratkaisemisessa. Hän käyttää esim. kaavoja, kuvaajia, kuvioita ja tilastoja ammattitehtävien ja -ongelmien ratkaisemisessa, ja hän soveltaa fysiikan ja kemian lainalaisuuksiin perustuvia menetelmiä ja toimintatapoja työssään.

Teknologia ja tietotekniikka

Opiskelija hyödyntää ammatissa käytettäviä teknologioita monipuolisesti. Hän ottaa työssään huomioon tekniikan hyödyt, rajoitukset ja riskit. Hän käyttää tietotekniikkaa monipuolisesti ammatissaan ja kansalaisena.

Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Opiskelija käyttää hyödykseen tietoa yhteiskunnan perusrakenteista ja toiminta-voista sekä osallistuu rakentavalla tavalla yhteisön toimintaan ja päätöksentekoon. Hän toimii oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti sekä työssä että arkielämässä. Hän pyrkii aktiivisella toiminnalla vaikuttamaan epäkohtien poistamiseen. Hän noudattaa tasa-arvoja yhdenvertaisuuslakeja. Hän toimii asiallisesti ja työelämän vaatimusten mukaisesti eri kulttuuritaustan omaavien ihmisten kanssa kotimaassa ja kansainvälisissä toiminnoissa.

3 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN RAKENNE (60 OSP)

Koulutuksen laajuus on 60 osaamispistettä ja koulutus muodostuu pakollisista, valinnaisista ja vapaasti valittavista koulutuksen osista.

Koulutuksessa on yksi pakollinen 10 osaamispisteen laajuinen koulutuksen osa sekä valinnaisia koulutuksen osia.

Valinnaisista koulutuksen osista (2.2) opiskelija valitsee omien tavoitteidensa mukaisesti 50 osaamispistettä vastaavia osaamistavoitteita kohdista 2.2.1–2.2.5. Koulutuksen valinnaisten osien osaamistavoitteet on määritelty laajuudeltaan koulutuksen osan suurimman osaamispistemäärän mukaan. Niistä voidaan laatia pienempiä kokonaisuuksia koulutuksen osan osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien pohjalta.

Koulutuksen osat	Laajuus osaamispisteinä
2.1 Pakollinen koulutuksen osa	10 osp
2.1.1 Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen	10 osp
2.2 Valinnaiset koulutuksen osat	50 osp
2.2.1 Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen	10–30 osp
2.2.2 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen	10–20 osp
2.2.3 Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen	10–20 osp
2.2.4 Ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet	0-10 osp
2.2.5 Vapaasti valittavat koulutuksen osat	0-5 osp

4 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN MUODOSTUMINEN

Kuviossa 1 on havainnollistettu koulutuksen muodostumista jaksoittain. (KUVIO 1).

Koulutuksen osa	1. jaks o	2.jaks o	3.jakso	4.jakso
Pakollinen koulutuksen osa: Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja perusvalmiuksien hankkiminen 10 osp	6 osp	4 osp		

Opiskelijan itsetuntemus 1 osp	1			
Koulutuksen ja ammattien tuntemus 2 osp	1	1		
Opiskelun yleisvalmiudet 2 osp	1	1		
Työelämään, ammatteihin ja oppisopimuskoulutukseen perehtyminen 4 osp	2	2		
Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja jatko-suunnitelma 1 osp	1			
Valinnaiset koulutuksen osat yhteensä 50 osp				
Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen 10-30 osp	9	10	9	4
Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen 9-20 osp				
Äidinkieli (perusopetus) 3 osp	1	2		
Suomi toisena kielenä (mamu) 17 osp	5	5	5	2
Ruotsi (perusopetus) 3 osp	2	1		
Englanti (perusopetus 2 osp			2	
Mediaviestinnän perusteet (yhteiset opinnot) 2 osp				2
Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen 4 osp				
Matematiikka (perusopetus) 3 osp		1	2	
Tieto- ja viestintäteknologia ja sen hyödyntäminen (yhteiset opinnot)1 osp	1			
Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen 1 osp				
Yhteiskuntataidot (yhteiset opinnot) 1 osp		1		
Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen 10–20 osp	4	5	5	6
Työssäoppimiseen valmentautumisjaksot työelämässä 15 osp	4	4	2	5
Työelämän pelisäännöt (yhteiset opinnot val.) 2 osp			2	
Työturva- ja tulityökortit 1+1 osp			1	1
Ensiapu 1- koulutus 1 osp		1		

Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen 10–20 osp	5	5	5	5
Arkielämäntaidot, tapakulttuuri, hygieniaosaaminen, vaatehuolto, ruoanvalmistus ja leivonta, liikunta- ja vapaa-ajanpalvelut, taide- ja kulttuuripalvelut,	3	3	3	3
yhteiskunnan palvelujärjestelmät, - palvelut, oman talouden hoitaminen,	2	2	2	2
Ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet 0-10 osp		1	8	2
Äidinkieli / S2 3 osp			3	
Toinen kotimainen kieli 1 osp		1		
Vieraat kielet / Englanti 2 osp				2
Matematiikka 3 osp			3	
Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto 2 osp			2	
Vapaasti valittavat koulutuksen osat 0-5 osp	1	1	5	2
Ammattiopiston yhteiset opinnot HOPS:n mukaan		1	2	2
S2 / YKI- valmentautuminen 3 osp			3	

Liitteessä 1 on kuvattu opintopolkumalleja, joista opiskelija voi valita oman polkunsa omien tavoitteidensa pohjalta.

5 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN OSAT

5.1 Koulutuksen osan opetuksen toteuttaminen, oppimisen seurantakohdeet ja osaamisen arviointi

5.1.1 Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen, 10 osp, pakollinen tutkinnon osa

Opiskelija on selvillä kiinnostuksen kohteistaan sekä valmiuksistaan ja mahdollisista esteistään suhteessa koulutukseen ja työelämään. Opiskelija hankkii tietoa koulutuksista, käytännön työelämästä ja ammateista. Hän oppii tekemään ammatinvalintaa, koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja sekä hyödyntämään saamaansa palautetta. Hän valmistautuu opiskelemaan ammatillisessa tutkintotoimittaisessa koulutuksessa sekä suorittamaan ammatillisen perustutkinnon joko ammatillisena peruskoulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena.

Oppimisympäristö: Oppilaitoksen tilat ja oppimisympäristöt, työelämä, työpajat, tapahtumat, sähköiset oppimisympäristöt, muut mahdolliset oppimisympäristöt

Oppimismenetelmät: Opettajan ohjaus ja valmennus, työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, itsenäinen oppiminen, tiimioppiminen, oppiminen sähköisissä ympäristöissä, tutustumiskäynnit, yritysvierailut, opintomatkat, tapahtumat, portfolio,

Oppimisen ohjaaminen: Opettajat vastaavat koulutuksen osan vaatimusten, toteutuksen ja arvioinnin esittelystä opiskelijalle, Opettajat ja ohjaajat ohjaavat ja tukevat opiskelija oppimista.

Opiskelija voi hakea osaamisen tunnustamista:

Tutkinnon osan arvioinnista vastaava opettaja tekee osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen. Hän haastattelee opiskelijaa olemassa olevan osaamisen selvittämiseksi. Tarvittaessa opiskelijalle annetaan mahdollisuus näyttää vaadittava osaaminen. Opettaja tekee osaamisen tunnustamispäätöksen ja kirjaa arviointipäätöksen Wilmaan.

Opiskelija anoo itse osaamisen tunnustamista ja tunnustamista etukäteen.

Osaamistavoitteet

Opiskelijan itsetuntemus

- opiskelija selvittää fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiään uran- ja ammatinvalinnan pohjaksi ja tunnistaa kehittymistarpeitaan
- tunnistaa omia kiinnostuksiaan, soveltuvuuttaan ja mahdollisia esteitään oppijana koulutusta suunniteltaessa
- selvittää omalle elämälle asettamia tavoitteita ja toiveita sekä tunnistaa elämäntilanteensa mahdollisia haasteita
- parantaa mahdollisuuksiaan suorittaa ammatillinen perustutkinto.

Opiskeltava sisältö ja toteutus

Osa-alue sijoittuu koulutuksen toteutuksessa jokaiseen jaksoon. Opintojen etenemisjärjestys määräytyy henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan.

Sisältöalueet:

- Tutustuminen opiskeluympäristöön ja opiskelukulttuuriin.
- omaan kotiryhmään tutustuminen
- opiskelijahuoltopalveluihin tutustuminen
- opiskelijan opas

Oppimisen seurantakohteet

- osallistuu opetukseen ja on läsnä sovitusti
- tutustumiskierrokselle osallistuminen
- osallistuu toimintaan omassa kotiryhmässä
- tietää opiskelijahuoltopalveluihin kuuluvien henkilöiden sijainnin oppilaitoksessa
- osaa käyttää opiskelijan opasta.

Koulutuksen ja ammattien tuntemus

- opiskelija tuntee Suomen koulutusjärjestelmän periaatteet ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen muodot, ammatillisen perustutkinnon suorittamistavat ja muita koulutuksia

- on selvillä eri ammateista ja työympäristöistä sekä itseään kiinnostavien ammattien perusedellytyksistä tavoitteena löytää itselleen sopiva koulutusmuoto
- perehtyy eri koulutusalojen pääsyvaatimukseen, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin.

Opiskeltava sisältö ja toteutus

- suomen koulutusjärjestelmä
- opintopolku
- yhteishaku
- opinto-ohjaus

Oppimisen seuranta-kohteet

- Osaa käyttää opintopolkua tiedon etsintään
- hakee yhteishaussa tai aikuiskoulutuksen haussa
- osallistuu ohjauskeskusteluihin opinto-ohjaajan ja vastuunohjaajan kanssa

Opiskelun yleisvalmiudet

- Opiskelija arvioi omia opiskelutaitojaan ja oman oppimisensa vahvuuksia sekä kehittämiskohtia
- asettaa omia oppimistavoitteitaan
- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa erilaisia viestintä- ja kommunikointikeinoja käyttäen
- osaa toimia ryhmätyötilanteissa ja oppii ryhmän avulla.

Opiskeltava sisältö ja toteutus

- oppimisen perusteet
- oppimistyyli ja oman oppimistyylin kehittäminen
- lähtötason testit
- opiskelutekniikat
- oma opiskelusuunnitelma
- tunnukset ja kirjautuminen
- wilma
- sähköposti (kpedu)

Oppimisen seurantakohteet

- osallistuu lähtötason testeihin
- tekee oppimistyylytestit ja arvioi omaan oppimistyyliään
- osallistuu oppimistekniikka harjoituksiin
- tekee oman opiskelusuunnitelman
- osaa käyttää wilmaa ja sähköpostia

Työelämään, ammatteihin ja oppisopimuskoulutukseen perehtyminen

opiskelija

- tutustuu ammatilliseen opiskeluun käytännössä ja hahmottaa työssäoppimisen osana tutkintoon johtavaa ammatillista koulutusta
- hankkii työpaikalla kokemusta ja tietoa ammateista, työtehtävistä ja työympäristöistä ja muodostaa käsityksen soveltuvuudestaan toimia eri ammateissa
- ymmärtää sosiaalisten taitojen merkityksen työelämässä ja työryhmien jäsenenä
- tuntee työnhakumenetelmiä ja työllistymiseen vaikuttavia tekijöitä
- tuntee oppisopimuskoulutuksen peruseriaatteen ja edellytykset siihen osallistumiselle
- tuntee työelämän pelisäännöt ja tehdyt sopimukset sekä noudattaa niitä käytännössä
- tietää tarvitsemansa työturvallisuusohjeet ja noudattaa niitä
- ottaa vastaan ohjausta ja palautetta työpaikkaohjaajalta ja ohjaavalta opettajalta.

Opiskeltava sisältö ja toteutus

- Koulutusaloihin tutustumiset
- työelämään tutustuminen työpaikalla
- työnhakutavat/-menetelmät
- TE-palveluihin tutustuminen
- oppisopimistoimiston palveluihin tutustuminen
- työelämän tutustumispaikan työturvallisuusohjeet
- palautekeskustelu työpaikalla

- yhteistyötaidot
- työelämätaidot 1 osp (yhteiset opinnot)

Oppimisen seurantakohteet

- osallistuu koulutusalojen tutustumiskäynteihin sekä työpaikka/ yritysvierailuihin
- osaa tehdä työnhakuilmoituksen itselleen
- tietää missä sijaitsee oppisopimustoimisto ja mitä palveluja sieltä saa
- osaa selvittää työpaikan työturvallisuusohjeet
- osallistuu palautekeskusteluun työpaikalla.
- noudattaa työ- ja taukoajoja työpaikalla
- Työelämätaidot 1 osp--oppimisen seurantakohteet ja osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja jatkosuunnitelmat

Opiskelija

- ymmärtää, miten koulutus vaikuttaa ammattitaidon saavuttamiseen ja töihin sijoittumiseen
- käyttää henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa opintojensa pohjana ja tekee jatkosuunnitelman.

Opiskeltava sisältö ja toteutus

- tulohaastattelu
- HOPS:n suunnittelu ja päivitys jaksoittain wilmaan
- tarvittaessa HOJKS
- jatkosuunnitelman laatiminen

Oppimisen seurantakohteet

- osallistuu tulohaastatteluun”
- osallistuu HOPS: n suunnitteluun ja päivittämiseen
- tunnistaa HOJKS:n tarpeellisuuden ja osallistuu HOJKS:n laadintaan ohjaajan ohjauksella.
- tekee ohjattuna itselleen jatkosuunnitelman.

Opiskelija osoittaa hallitsevansa osa-alueen osaamistavoitteet mahdollisimman laajoina kokonaisuuksina ja arvioi itse osaamistaan.

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty – merkinnän lisäksi.

Koulutuksen osan katsotaan suoritetuksi, kun opiskelija

- arvioi realistisesti ammatinvalinnan edellytyksiään ja selkiyttää tavoitteitaan suhteessa koulutusten vaatimuksiin
- arvioi omaa käytännön työskentelyään suhteessa tavoitteisiinsa ja työskentelee suunnitelmallisesti omien (oppimis)tavoitteidensa mukaisesti
- osaa hakea tukea opiskeluun ja elämäntilanteeseen mahdollisesti liittyviin haasteisiin ja niiden ratkaisemiseen.
- hankkii tietoa koulutuksista ja ammateista käyttäen monipuolisesti eri lähteitä ja välineitä
- asettaa realistisesti koulutustavoitteita ja tekee toteuttamiskelpoisen urasuunnitelman sekä vaihtoehtoisia jatkosuunnitelmia
- hakee kiinnostuksensa mukaisesti koulutuksiin ja tietää mistä saa lisätietoa.
- kehittää aktiivisesti opiskelutaitojaan ja opiskelee itselleen parhaiten soveltuvalla opiskelutyyllillä
- kommunikoi ammatillisen peruskoulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla
- toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ryhmän jäsenenä.
- perehtyy työelämään ja/tai oppisopimukseen koulutusmuotona sovitulla tavalla
- tuntee erilaisia työelämäympäristöjä ja työtehtäviä

- osaa käyttää erilaisia työllistymiseen ja työn tekemiseen liittyviä tukipalveluita ja -toimia
- noudattaa työelämän keskeisiä pelisääntöjä, tehtyjä sopimuksia ja työturvallisuusohjeita
- vastaanottaa saamansa palautteen asiallisesti ja hyödyntää sitä tavoitteiden asettelussa
- laatii opiskelun alkaessa yhdessä opettajien kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jossa asettaa koulutustaan ja kehitystään koskevia tavoitteita
- seuraa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman etenemistä ja ottaa vastuun opiskelustaan
- on selvillä siitä, miten hakeutua ammatilliseen peruskoulutukseen tai oppisopimukseen ja hänellä on jatkosuunnitelma.

Osaamisen arvioinnin kohteet

- Opiskelijan itsetuntemus
- koulutuksen ja ammattien tuntemus
- oppimisen (yleis)valmiudet
- työelämään, ammatteihin ja oppisopimuskoulutukseen perehtyminen
- Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja jatkosuunnitelma

Osaamisen osoittamistavat

Opiskelija osoittaa koulutuksen osan osaamisen monipuolisesti suullisesti, kirjallisesti tai kuvallisesti sekä arvioi myös itse osaamistaan. Opiskelija voi osoittaa osaamisensa myös työssäoppimisen tai oppisopimuskoulutukseen valmentautumisen yhteydessä

Osoitettava osaaminen vastaa koulutuksen perusteissa määrättyjä koulutuksen osan oppimistavoitteita ja arvioinnin kohteita.

5.1.2 Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 10–30 osp, valinnainen tutkinnon osa

Opiskelija saavuttaa opiskelutaidot, jotka tukevat oppimista sekä valmentavassa koulutuksessa että ammatillisessa peruskoulutuksessa. Opiskelija vahvistaa tietopohjaansa ja sitoutuu opiskeluun. Hän parantaa mahdollisuuksiaan tulla valituksi ammatilliseen koulutukseen sekä tarvittaessa korottaa perusopetuksen oppimäärän arvosanoja.

Oppimisen vahvistamisen osa-alueet valitaan opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

Oppimisympäristö: Oppilaitoksen tilat ja oppimisympäristöt, työelämä, työpajat, tapahtumat, sähköiset oppimisympäristöt, muut mahdolliset oppimisympäristöt

Oppimismenetelmät: Opettajan ohjaus ja valmennus, työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, itsenäinen oppiminen, tiimioppiminen, oppiminen sähköisissä ympäristöissä, tutustumiskäynnit, yritysvierailut, opintomatkat, tapahtumat, portfolio,

Oppimisen ohjaaminen: Opettajat vastaavat koulutuksen osan vaatimusten, toteutuksen ja arvioinnin esittelystä opiskelijalle, Opettajat ja ohjaajat ohjaavat ja tukevat opiskelija oppimista.

Opiskelija voi hakea osaamisen tunnustamista:

Tutkinnon osan arvioinnista vastaava opettaja tekee osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen. Hän haastattelee opiskelijaa olemassa olevan osaamisen selvittämiseksi. Tarvittaessa opiskelijalle annetaan mahdollisuus näyttää vaadittava osaaminen. Opettaja tekee osaamisen tunnustamispäätöksen ja kirjaa arviointipäätöksen Wilmaan. Tässä tutkinnon osassa voidaan tunnistaa ja tunnustaa osaamista mahdollisista aikaisemmista opinnoista.

Opiskelija anoo itse osaamisen tunnustamista ja tunnustamista etukäteen.

Osaamistavoitteet

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija

- kehittää ja arvioi opiskelutaitojaan, monilukutaitoaan ja viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan käyttäen itselleen soveltuvia kommunikointikeinoja
- arvioi ja kehittää suomen tai ruotsin kielen taitoaan ja tunnistaa eri tekstilajeja sekä hallitsee ammattiviestinnän perusteita
- osaa hakea tietoa eri tietolähteitä ja välineitä käyttäen sekä toimia monimediaisessa ympäristössä
- hallitsee vieraan kielen perusteita sillä tasolla, että voi osallistua ammatilliseen koulutukseen kuuluviin vieraan kielen opintoihin
- ymmärtää toisen kotimaisen kielen perusteita sillä tasolla, että voi osallistua ammatilliseen koulutukseen kuuluviin toisen kotimaisen kielen opintoihin.

Vieraskielisten opiskelijoiden/maahanmuuttajien suomen/ruotsin kielen tavoitteena on saavuttaa B1-tasoinen kielitaito kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja kirjoittamisessa.

Opiskeltava sisältö ja toteutus

Koulutuksen osa-alue sijoittuu jokaiseen jaksoon. Opintojen etenemisjärjestys määräytyy henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan.

Sisältöalueet:

Perusopetuksen oppimäärien laajuus määräytyy HOPS:n tavoitteiden mukaisesti

- perusopetuksen äidinkielen kertaaminen / päättöarvosanan korottaminen 3 osp
tai suomi toisena kielenä 17 osp
- perusopetuksen ruotsin kertaaminen / päättöarvosanan korottaminen 3 osp
- perusopetuksen englannin kertaaminen / päättöarvosanan korottaminen 2 osp
- mediaviestinnän perusteet (yhteiset opinnot) 2 osp

Oppimisen seurantakohteet

Em.seurannassa käytetään erilaisia menetelmiä ja tapoja

- osallistuu opetukseen ja on läsnä / paikalla sovitusti
- HOPS:ssa sovittujen oppimäärän laajutta vastaavien oppimistehtävien suorittaminen sovitulla tavalla. Oppimistehtävät selvitetään opiskelijalle ennen koulutuksen alkamista.
- mediaviestinnän perusteet 2 osp -oppimisen seurantakohteet ja osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti.

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen 5 osp

Opiskelija

- hallitsee ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelua varten tarvittavat matematiikan perustiedot ja -taidot
- harjoittaa ja syventää päättely- ja päässälaskutaitojaan
- osaa lukea ja tulkita tilastoaineistoja
- hyödyntää ja syventää tieto- ja viestintäteknologian osaamistaan
- ymmärtää mihin luonnontieteelliset kysymykset liittyvät jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Opiskeltava sisältö ja toteutus

- perusopetuksen matematiikan kertaaminen / päättöarvosanan korottaminen 3 osp
- sisällön laajuus määräytyy perusopetuksen oppimäärän laajuuden ja HOPSIN tavoitteiden mukaan
- tieto- ja viestintäteknologia ja sen hyödyntäminen (yhteiset opinnot) 2 osp

Oppimisen seurantakohteet

- HOPS:ssa sovittujen oppimäärän laajuutta vastaavien oppimistehtävien suorittaminen sovitulla tavalla.
- Tieto- ja viestintäteknologia ja sen hyödyntäminen 1 osp -oppimisen seurantakohteet ja osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti.

Opiskeluvalmiuksien vahvistamisen osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla **hyväksytty** –merkin lisäksi. Lisäksi todistukseen merkitään tarvittaessa opiskelijan saavuttama kielitaidon taso eurooppalaisen viitekehyksen mukaan.

Jos opiskelija korottaa koulutuksen yhteydessä perusopetuksen oppimäärän arvosanoja (perusopetuslain 628/98, 38 §:n mukaisessa erityisessä tutkinnossa), annetaan niitä hyväksytysti suorittaneille erillinen todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain.

Jos opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osa-alueita, se osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti.

Opiskelija osoittaa hallitsevansa osa-alueen osaamistavoitteet mahdollisimman laajoina kokonaisuuksina ja arvioi itse osaamistaan.

Koulutuksen osan katsotaan suoritetuksi, kun opiskelija

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää, tulkitsee ja tuottaa suullisia, kirjallisia ja kuvallisia tekstejä suomen tai ruotsin kielellä arkielämän, ammatillisen koulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla
- viestii aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaanisissa ympäristöissä tilanteen mukaisella tavalla sekä noudattaa turvallisen netin käytön periaatteita
- hankkii tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä arvioi tietoa ja sen lähteitä kriittisesti

- ymmärtää ja tuottaa viestejä vieraalla kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikointitavalla
- ymmärtää ja tuottaa viestejä toisella kotimaisella kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikointitavalla.

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- käyttää tarkoituksenmukaisesti peruslaskutoimituksia, prosenttilaskennan perusteita, tärkeimpiä mittayksiköiden muunnoksia ja geometriaa matemaattisten ongelmien ratkaisemiseksi ja arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää sujuvasti laskustrategioita ja tarvittaessa apuvälineitä matemaattisten tehtävien ratkaisemiseen ja osaa ratkaista matemaattisia ongelmia yhtälöiden avulla
- osaa ohjattuna tulkita oikein tilastoaineistoja ja diagrammeja sekä tehdä niistä päätelmiä
- käyttää keskeisimpiä arkielämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ja kemian käsitteitä, kuvaa ja selittää ohjattuna erilaisia luonnontieteellisiä ilmiöitä ja lainalaisuuksia
- käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti ja tietoturvasest
- ymmärtää eri asioiden välisiä yhteyksiä ja riippuvuuksia.

Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää ja tuntee keskeistä yhteiskunnallista päätöksentekoa ja sen vaikutuksia yhteiskunnan toimintaan
- ymmärtää suomalaisen elinkeino- ja työelämän toimialojen merkityksen työllistymiselle arvioi monipuolisesti toimintamahdollisuuksiaan yhteisten asioiden hoitamiseen oppilaitoksessa sekä aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana

- tuntee itseään kiinnostavan kansalaisjärjestön tai yhteiskunnallisen liikkeen toimintaa hankkii aktiivisesti tietoa yhteiskunnan monimuotoisuudesta ja arvostaa omaa identiteettiään suhteessa siihen.

Osaamisen arvioinnin kohteet

- Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen
- Matemaattisluonnontieteellinen osaaminen
- yhteiskunnassa tarvittava osaaminen

Osaamisen osoittamistavat

Opiskelija osoittaa koulutuksen osan osaamisen monipuolisesti suullisesti, kirjallisesti tai kuvallisesti sekä arvioi myös itse osaamistaan. Opiskelija voi osoittaa osaamisensa myös työssäoppimisen tai oppisopimuskoulutukseen valmentautumisen yhteydessä

Osoitettava osaaminen vastaa koulutuksen perusteissa määrättyjä koulutuksen osan oppimistavoitteita ja arvioinnin kohteita.

5.1.3 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, 10–20 osp, valinnainen tutkinnon osa.

Opiskelija syventää tietoa käytännön työelämästä ja itselleen sopivista ammateista. Opiskelija selkiyttää ja vahvistaa henkilökohtaisia valmiuksiaan toimia eri ammateissa, työelämässä ja työssäoppimisessa työpaikoilla. Hän hankkii kokemuksia oppisopimuskoulutuksesta eräänä mahdollisena koulutusvaihtoehtona.

Oppimisympäristö: Työelämä, työpajat, tapahtumat, sähköiset oppimisympäristöt, muut mahdolliset oppimisympäristöt, oppilaitoksen tilat ja oppimisympäristöt,

Oppimismenetelmät: Opettajan ohjaus ja valmennus, työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, itsenäinen oppiminen, tiimioppiminen, oppiminen sähköisissä ympäristöissä, tutustumiskäynnit, yritysvierailut, opintomatkat, tapahtumat, portfolio,

Oppimisen ohjaaminen: Opettajat vastaavat koulutuksen osan vaatimusten, toteutuksen ja arvioinnin esittelystä opiskelijalle, Opettajat ja ohjaajat ohjaavat ja tukevat opiskelija oppimista.

Opiskelija voi hakea osaamisen tunnustamista:

Tutkinnon osan arvioinnista vastaava opettaja tekee osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen. Hän haastattelee opiskelijaa olemassa olevan osaamisen selvittämiseksi. Tarvittaessa opiskelijalle annetaan mahdollisuus osoittaa / näyttää vaadittava osaaminen. Opettaja tekee osaamisen tunnustamispäätöksen ja kirjaa arviointipäätöksen Wilmaan.

Opiskelija anoo itse osaamisen tunnustamista ja tunnustamista etukäteen.

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- syventää tuntemusta valitsemistaan ammattialoista ja selkiyttää omia koulutustavoitteitaan sekä hankkii tietoa itseään kiinnostavista tutkinnoista
- selkiyttää ja parantaa ammatillisia valmiuksiaan ja edellytyksiään toimia tulevassa ammatissaan
- arvioi soveltuvuuttaan eri ammattialoille käytännön toiminnan kautta
- vahvistaa sosiaalisia taitojaan, joita tarvitaan työelämässä ja työssäoppimiseen valmentautumisessa
- hankkii tietoa työelämän eettisistä ja esteettisistä kysymyksistä
- tietää työlainsäädäntöön ja työelämän sopimuskäytäntöihin liittyviä perusasioita sekä omat oikeutensa ja velvollisuutensa työntekijänä
- tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja sekä noudattaa työturvallisuusohjeita
- osaa ottaa vastaan ohjausta ja palautetta työpaikkaohjaajalta ja ohjaavalta opettajalta
- suunnittelee omaa työskentelyään ja toimii asetettujen tavoitteiden mukaan
- syventää oppisopimuskoulutuksen tuntemusta ja sen työsuhdeperusteisuutta sekä on selvillä koulutusmuodon soveltuvuudesta itselleen.

Opiskeltava sisältö ja toteutus

- työelämän ja koulutusalojen tutustumisjaksot ja niiden sisältö HOPS:n tavoitteiden mukaan

- Työelämän pelisäännöt / yhteiset valinnaiset opinnot 2 osp
- Työturvakortti ja tulityökorttikoulutus 1+1 osp
- Ensiapu 1- kurssi 1 osp

Oppimisen seurantakohteet

- työelämä ja tai koulutusajaksojen suorittaminen sovitusti.
- Työelämän pelisäännöt 2 osp-oppimisen seurantakohteet ja osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti.

Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautumisen osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Jos opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osa-alueita, se osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti.

Opiskelija osoittaa hallitsevansa osa-alueen osaamistavoitteet mahdollisimman laajoina kokonaisuuksina ja arvioi itse osaamistaan.

Koulutuksen osan katsotaan suoritetuksi, kun opiskelija

- ymmärtää koulutuksen ja tehtyjen koulutusratkaisujen merkityksen oman elämän kannalta ja suhteessa eri ammattialojen vaatimuksiin
- löytää itseään kiinnostavan alan ja ammattinsa eri koulutus- ja työelämävaihtoehtoista
- toimii työpaikalla koulutukselleen ja ammatinvalinnalleen asettamien tavoitteidensa mukaisesti
- työskentelee vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti työelämässä sekä haluaa kehittää itseään ja osaamistaan työpaikalla
- toimii työpaikalla sovittujen ammattieettisten periaatteiden mukaisesti ja ylläpitää tai edistää ympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä

- toimii sovitusti työelämän keskeisten pelisääntöjen mukaan noudattaen työntekijän oikeuksia ja velvollisuuksia
- suojautuu oikein työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja vastaan ja torjuu vaaraa aiheuttavia tilanteita ennalta
- ottaa aktiivisesti vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
- tekee päätöksen oppisopimiskoulutuksen soveltuvuudesta suhteessa omiin tavoitteisiin
- suorittaa työssäoppimiseen tai oppisopimukseen valmentautumisen sovitusti.

Osaamisen arvioinnin kohteet

- Työssäoppimisjaksojen / ja oppisopimuksen ennakkojaksojen toteutuminen

Osaamisen osoittamistavat

Opiskelija osoittaa koulutuksen osan osaamisen monipuolisesti suullisesti, kirjallisesti tai kuvallisesti sekä arvioi myös itse osaamistaan. Opiskelija voi osoittaa osaamisensa myös työssäoppimisen tai oppisopimuskoulutukseen valmentautumisen yhteydessä

Osoitettava osaaminen vastaa koulutuksen perusteissa määrättyjä koulutuksen osan oppimistavoitteita ja arvioinnin kohteita.

5.1.4 Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen, 10–20 osp, valinnainen tutkinnon osa.

Opiskelija vahvistaa arjen toimintoihin ja kodin hoitamiseen liittyviä tietoja ja taitoja sekä saa valmiuksia omassa elämässä selviytymiseen ja osallisuuteen yhteiskunnassa. Opiskelija kehittää kuluttaja- ja talousosaamistaan ja edistää omaa hyvinvointiaan terveellisten ruokailutottumusten ja elämäntapojen avulla. Hän osaa huolehtia omasta toimintakyvystään ja tietää, kuinka voi viettää vapaa-aikansa omaa

hyvinvointiaan edistävällä tavalla. Opiskelija on tietoinen taiteen, kulttuurin, käden- taitojen ja liikunnan harrastamisen sekä sosiaalisista suhteista huolehtimisen mer- kityksestä terveyttä ja hyvinvointia tukevana voimavarana.

Oppimisympäristö: Työelämä, työpajat, tapahtumat, sähköiset oppimisympäristöt, muut mahdolliset oppimisympäristöt, oppilaitoksen tilat ja oppimisympäristöt,

Oppimismenetelmät: Opettajan ohjaus ja valmennus, työssäoppimiseen ja oppi- sopimuskoulutukseen valmentautuminen, itsenäinen oppiminen, tiimioppiminen, oppiminen sähköisissä ympäristöissä, tutustumiskäynnit, yritysvierailut, opintomat- kat, tapahtumat, portfolio,

Oppimisen ohjaaminen: Opettajat vastaavat koulutuksen osan vaatimusten, toteu- tuksen ja arvioinnin esittelystä opiskelijalle, Opettajat ja ohjaajat ohjaavat ja tukevat opiskelija oppimista.

Opiskelija voi hakea osaamisen tunnustamista:

Tutkinnon osan arvioinnista vastaava opettaja tekee osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen. Hän haastattelee opiskelijaa olemassa olevan osaamisen selvittä- miseksi. Tarvittaessa opiskelijalle annetaan mahdollisuus osoittaa / näyttää vaadit- tava osaaminen. Opettaja tekee osaamisen tunnustamispäätöksen. Lisäksi arvioin- tipäätös kirjataan Wilma - järjestelmään.

Opiskelija anoo itse osaamisen tunnustamista ja tunnustamista etukäteen.

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tunnistaa omat voimavaransa ja vahvistaa toimintakykyään sekä hyvinvointiaan
- perehtyy yhteiskunnan tarjoamiin palvelujärjestelmiin ja palveluihin
- toimii eri tilanteissa yhteistyössä muiden kanssa käytöstapoja ja tapakulttuuria noudattaen
- tunnistaa oman vuorokausirytmensä ja osaa mukauttaa sen opiskelun ja työelä- män tarpeisiin
- hankkii tietoja ja taitoja, joiden avulla tekee oman elämänsä taloudellisia päätök- siä
- suunnittelee ja mahdollisesti tekee arkielämäänsä ja itsenäiseen asumiseen liitty- viä valintoja, päätöksiä ja hankintoja

- ymmärtää, miten hygieniä vaikuttaa terveyteen, turvallisuuteen ja hyvinvointiin
- osaa huoltaa vaatteensa
- tuntee turvalliset, vastuulliset ja kestävät toimintatavat opiskelu- ja asuinympäristössään
- suunnittelee kodin ruokaostokset ja valmistaa kotiruokaa
- tutustuu erilaisiin liikunta- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin
- tutustuu taide- ja kulttuuripalveluiden ja tapahtumien tarjontaan
- saa valmiuksia kädentaitojen käyttämiseen arjen toiminnoissa
- ymmärtää sosiaalisten suhteiden merkityksen hyvinvoinnille.

Opiskeltava sisältö ja toteutus

- Fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset voimavarat
- yhteiskunnan palveluihin tutustuminen paikallisesti ja sähköiseen asiointiin tutustuminen
- kalenterivuoden juhlapyhät ja niihin liittyvät perinne ja tapakulttuuri, erimaiden ruokakulttuuri, perinneruokakulttuuri
- päivärytmin muodostuminen
- oman talouden raha-asioden seuranta ja hoitaminen
- omaan ensi asuntoon muuttaminen
- henkilökohtainen hygienia
- oma asunnon siivous
- omien vaatteiden pesu ja huolto säännöllisesti ja kausittain.
- kestävä kehityksen edistäminen arkipäivän toiminnoissa
- ruokaostosten tekeminen ja ruoanvalmistus
- opiskelupaikkakunnan erilaisiin liikunta- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin tutustuminen lukuvuoden aikana
- kädentaitojen hankkiminen ja kehittäminen

Oppimisen seurantakohteet

- toimii ryhmässä ja jakaa osaamistaan toisille
- osallistuu käytännön työskentelyyn
- noudattaa sovittuja sääntöjä ja aikatauluja

- tekee omien raha-asioiden kuukausiseurannan
- ensiasunnon hankinta-tehtävä
- valitsee siivousvälineet ensiasuntoon / omaan asuntoon
- osaa lukea vaatteiden hoito-ohjeita ja ommella irronneen napin
- tekee kaupassa käydessään kestäväään kehitykseen liittyviä valintoja
- tekee keittiöllä ruokaa sovitusti
- osallistuu liikunta ja vapaa-ajan tapahtumiin
- tekee kädentaitoja

Arjen taitojen vahvistamisen osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Jos opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osa-alueita, se osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti.

Opiskelija osoittaa hallitsevansa osa-alueen osaamistavoitteet mahdollisimman laajoina kokonaisuuksina ja arvioi itse osaamistaan.

Koulutuksen osan katsotaan suoritetuksi, kun opiskelija

- ottaa kykijensä mukaan vastuuta itsestään ja omasta toiminnastaan sekä huolehtii oman elämänsä arjen sujumisesta
- osaa käyttää omatoimisesti yhteiskunnan tarjoamia palveluja omien tarpeidensa mukaisesti
- toimii yksilönä ja ryhmässä vastuullisesti sekä tasa-arvoa ja turvallisuutta edistävästi
- toimii hyvien käytöstapojen mukaisesti ja käyttäytyy asiallisesti
- osaa suunnitella ajankäyttöään ja noudattaa sovittuja aikatauluja
- tekee toteuttamiskelpoisen suunnitelman oman talouden hoitamisesta ja toimii sen mukaisesti
- huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan, pukeutumisestaan ja muusta ulkoisesta olemuksestaan

- huoltaa vaatteensa hoito-ohjeiden mukaan
- huolehtii opiskelu- ja asuinympäristön siisteydestä ja turvallisuudesta
- valmistaa tai valitsee terveellistä ja taloudellista ruokaa kestävästä toimintatavasta noudattaen
- laatii itselleen terveellisiä elämäntapoja ja vapaa-aikaa koskevan suunnitelman oman hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen huomioon voimavaransa ja tarpeensa
- käyttää ja soveltaa kädentaitojaan monipuolisesti arjen toiminnoissa
- hakeutuu sosiaaliseen kanssakäymiseen

Osaamisen arvioinnin kohteet

- **Arkielämän taidot**

Osaamisen osoittamistavat

Opiskelija osoittaa koulutuksen osan osaamisen monipuolisesti suullisesti, kirjallisesti tai kuvallisesti sekä arvioi myös itse osaamistaan. Opiskelija voi osoittaa osaamisensa myös työssäoppimisen tai oppisopimuskoulutukseen valmentautumisen yhteydessä

Osoitettava osaaminen vastaa koulutuksen perusteissa määrättyjä koulutuksen osan oppimistavoitteita ja arvioinnin kohteita.

5.1.5 Ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet, 0–10 osp, valinnainen tutkinnon osa.

Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti suorittaa ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, jos opiskelijalla on siihen valmiuksia ja hänellä on edellytyksiä saavuttaa niiden ammatitaitovaatimuksia (ammatilliset tutkinnon osat) tai osaamistavoitteita (yhteiset tutkinnon osat).

Oppimisympäristö: Oppilaitoksen tilat ja oppimisympäristöt, työelämä, työpajat, tapahtumat, sähköiset oppimisympäristöt, muut mahdolliset oppimisympäristöt,

Oppimismenetelmät: Opettajan ohjaus ja valmennus, työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, itsenäinen oppiminen, tiimioppiminen, oppiminen sähköisissä ympäristöissä, tutustumiskäynnit, yritysvierailut, opintomatkat, tapahtumat, portfolio,

Oppimisen ohjaaminen: Opettajat vastaavat koulutuksen osan vaatimusten, toteutuksen ja arvioinnin esittelystä opiskelijalle, Opettajat ja ohjaajat ohjaavat ja tukevat opiskelija oppimista.

Opiskelija voi hakea osaamisen tunnustamista:

Tutkinnon osan arvioinnista vastaava opettaja tekee osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen. Hän haastattelee opiskelijaa olemassa olevan osaamisen selvittämiseksi. Tarvittaessa opiskelijalle annetaan mahdollisuus näyttää vaadittava osaaminen. Opettaja tekee osaamisen tunnustamispäätöksen ja kirjaa arviointipäätöksen Wilmaan. Tässä tutkinnon osassa voidaan tunnistaa ja tunnustaa osaamista mahdollisista aikaisemmista opinnoista.

Opiskelija anoo itse osaamisen tunnustamista ja tunnustamista etukäteen.

Osaamistavoitteet

Osaamistavoitteet määräytyvät ammatillisen perustutkinnon osan tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden osaamistavoitteiden mukaan.

Opiskeltava sisältö ja toteutus

Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti suorittaa ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, jos opiskelijalla on siihen valmiuksia ja hänellä on edellytyksiä saavuttaa niiden ammattitaitovaatimuksia (ammatilliset tutkinnon osat) tai osaamistavoitteita (yhteiset tutkinnon osat).

- äidinkieli / S2 3 osp
- toinen kotimainen kieli 1 osp
- englanti 2 osp

- matematiikka 3 osp
- työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto 2 osp

Oppimisen seurantakohteet

Oppimisen seurantakohteet määräytyvät kyseisen osa-alueen määräysten mukaisesti.

Ammatillisen perustutkinnon osat /osa-alueet arvioidaan toimielimen hyväksymän arviointisuunnitelman mukaisesti.

Opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osa-alueita, se osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti.

5.1.6 Vapaasti valittavat koulutuksen osat, 0–5 osp, valinnainen tutkinnon osa.

Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti suorittaa vapaasti valittavia koulutuksen osia omien yksilöllisten tarpeiden, kiinnostuksen ja valmiuksien mukaan koulutuksen järjestäjän paikallisesta tarjonnasta ja/tai muusta (alueellisesta) tarjonnasta. Vapaasti valittavat koulutuksen osat voivat koostua yhdestä tai useammasta osasta.

Oppimisympäristö: Oppilaitoksen tilat ja oppimisympäristöt, työelämä, työpajat, tapahtumat, sähköiset oppimisympäristöt, muut mahdolliset oppimisympäristöt,

Oppimismenetelmät: Opettajan ohjaus ja valmennus, työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, itsenäinen oppiminen, tiimioppiminen, oppiminen sähköisissä ympäristöissä, tutustumiskäynnit, yritysvierailut, opintomatkat, tapahtumat, portfolio,

Oppimisen ohjaaminen: Opettajat vastaavat koulutuksen osan vaatimusten, toteutuksen ja arvioinnin esittelystä opiskelijalle, Opettajat ja ohjaajat ohjaavat ja tukevat opiskelija oppimista.

Opiskelija voi hakea osaamisen tunnustamista:

Tutkinnon osan arvioinnista vastaava opettaja tekee osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen. Hän haastattelee opiskelijaa olemassa olevan osaamisen selvittämiseksi. Tarvittaessa opiskelijalle annetaan mahdollisuus näyttää vaadittava osaaminen. Opettaja tekee osaamisen tunnustamispäätöksen ja kirjaa arviointipäätöksen Wilmaan. Tässä tutkinnon osassa voidaan tunnistaa ja tunnustaa osaamista mahdollisista aikaisemmista opinnoista.

Opiskelija anoo itse osaamisen tunnustamista ja tunnustamista etukäteen.

Osaamistavoitteet

Osaamistavoitteet määräytyvät ammatillisen perustutkinnon osan tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden osaamistavoitteiden mukaan.

Opiskeltava sisältö ja toteutus

Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti suorittaa vapaasti valittavia koulutuksen osia omien yksilöllisten tarpeiden, kiinnostuksen ja valmiuksien mukaan koulutuksen järjestäjän paikallisesta tarjonnasta ja/tai muusta (alueellisesta) tarjonnasta.

Vapaasti valittavat koulutuksen osat voivat koostua yhdestä tai useammasta osasta.

- Ammattiopiston yhteisiä opintoja HOPS:n mukaan
- S2 / YKI- valmentautuminen 3 osp

Oppimisen seurantakohteet

Oppimisen seurantakohteet määräytyvät kyseisen osa-alueen määräysten mukaisesti.

Ammatillisen perustutkinnon osat /osa-alueet arvioidaan toimielimen hyväksymän arviointisuunnitelman mukaisesti.

Opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osa-alueita, se osaaminen arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti.

6 OPISKELIJAN OHJAUS JA HENKILÖKOHTAINEN OPISKELUSUUNNITELMA

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS) on pedagoginen asiakirja, joka tehdään jokaiselle opiskelijalle ja jonka avulla ohjataan opiskelijan tutkinnon suorittamista. HOPS pohjautuu opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin ja valintoihin sekä yksilölliseen opinnoissa etenemiseen. Opiskelijan ennen tutkinnon osan opintoja aikaisemmin hankittu osaaminen tunnistetaan ja tunnustetaan ja otetaan huomioon henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa laadittaessa.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman tavoitteena on tukea opiskelijan urasuunnittelua ja kehittää hänen valmiuksiaan itsearviointissa. Opintojen aikana HOPS ohjaa ja tukee osaltaan itseohjautuvuutta ja ammatillista kasvua. Se perustuu opiskelijan oman opiskelun suunnitteluun, yksilöllisiin valintoihin, opinnoissa etenemiseen ja oppimisen arviointiin.

Henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa määritellään

- osaamisen tavoitteet,
- oppimismenetelmät,
- tutkinnon osien suorittaminen,
- suoritustavat ja ajoitus sekä
- osaamisen arviointi (KPEDU 2015; Opetushallitus 2015).

Siihen merkitään opiskelijakohtaisesti

- osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen,
- opiskelun etenemismahdollisuus osaamisen tunnistamisen jälkeen,
- opiskelijan valinnaiset tutkinnon osat sekä

- työssäoppiminen, työssäoppimispaikat ja -ajat (KPEDU 2015; Opetushallitus 2015).

Oppimisen arviointi dokumentoidaan myös henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa tulee huomioida myös opiskeluvälineiden erilaisuus. (KPEDU 2015; Opetushallitus 2015.)

Opintojen alussa opiskelija tekee oman opiskelusuunnitelmaansa ryhmänohjaajan/Hops-vastaavan tai opinto-ohjaajan kanssa. HOPS tehdään Wilma - järjestelmään sähköisenä. Ryhmänohjaaja seuraa yhdessä opiskelijan kanssa säännöllisesti koulutuksen aikana henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman toteutumista. Opintojen edetessä suunnitelmaa päivitetään.

7 TYÖSSÄOPPIMISEEN VALMENTAUTUMINEN

Opiskelija valitsee yhdessä opettajan kanssa työssäoppimispaikan. Työssäoppimisesta laaditaan aina ennen työssäoppimista opiskelijan sopimus. Sopimuksen allekirjoittavat työpaikalla työssäoppimisen ohjaaja, opiskelija ja mahdollisuuksien mukaan opettaja. Siinä yhteydessä käydään läpi työssäoppimisen tavoitteet ja oppimisen seurantakohteet. Opettaja ohjaa opiskelijan oppimista myös työssäoppimisen aikana. Työpaikkakäynnin jälkeen työssäoppimisen ohjaus tapahtuu pääsääntöisesti sähköisten välineiden avulla.

Työnantaja vastaa työssäoppimisessa opiskelijan työturvallisuudesta siten kuin siitä työntekijöiden osalta säädetään ja määrätään, vaikka opiskelija ei ole työsopimussuhteessa työnantajaan (KPEDU 2015).

8 KANSAINVÄLISYYS

Opiskelijalla on mahdollisuus hakeutua ammattiopiston hakuprosessin kautta opintojensa aikana kv-työssäoppimis- tai vaihtojaksolle. Kv-jakson tavoitteet ja toteutus kuvataan opiskelijan HOPSissa.

9 ARVIOINTI VALMENTAVASSA KOULUTUKSESSA JA ARVIOINNISTA TIEDOTTAMINEN

Ammatillisen koulutuksen lainsäädännön (630/1998) mukaisesti voidaan ammatillisen peruskoulutuksen yhteydessä järjestää tutkintoon johtamattomana koulutuksena Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta ja Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen hakeutumiseen sekä vahvistaa opiskelijan, myös erityistä tukea tarvitsevan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto. Koulutus on ensisijaisesti tarkoitettu vailla toisen asteen tutkintoa oleville perusopetuksen päättäneille nuorille. Koulutukseen voivat osallistua myös aikuiset, jotka tarvitsevat valmiuksia ammatilliseen perustutkintoon siirtymistä varten.

Opiskelija voi missä vaiheessa tahansa siirtyä tutkintotavoitteiseen ammatilliseen koulutukseen, jos hänellä on siihen riittävät valmiudet. Samoin opiskelija voi kesken valmentavaa koulutusta siirtyä oppisopimuskoulutukseen, jos hänellä on siihen riittävät valmiudet ja sopiva oppisopimuspaikka.

Koulutus on joustavaa ja perustuu opiskelijan yksilöllisiin valintoihin ja osaamistavoitteisiin. Koulutuksen osien laajuutta voidaan vaihdella ja niistä voidaan muodostaa pienempiä kokonaisuuksia koulutuksen osan osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien pohjalta.

Arvioinnista tiedottamista säätelee laki ammatillisesta peruskoulutuksesta (L 630/1998, 787/2014, 14 a §).

Seuraavista arviointiin liittyvistä asioista on ainakin hyvä tiedottaa:

- arvioinnin tehtävät ja tavoitteet eli miksi arvioidaan
- aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- arviointimenetelmät
- oppimisen aikainen arviointi ja sen merkitys
- arvioinnin kohteet eli mitä asioita arvioidaan

- arviointikriteerit eli minkä mukaisesti arviointi tehdään

Opiskelijan arvioinnilla ohjataan ja kannustetaan opiskelua, kehitetään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin, annetaan tietoa opiskelijan osaamisesta sekä varmistetaan tutkinnon tai opetussuunnitelman perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttaminen. Opiskelijan oppimista ja osaamista tulee arvioida monipuolisesti ja riittävän usein koulutuksen aikana. (L 630/1998/630, 787/2014.)

Opettaja ja työpaikkaohjaaja / muu henkilöstö keskustelee opiskelijan kanssa ja antaa palautetta tämän oppimisesta ja osaamisen tasosta. Opiskelijaa kannustetaan kehittämään toimintaansa itsearviointinsa ja saamansa palautteen jälkeen.

Osaamisen tunnustaminen mahdollistaa opintojen joustavuuden ja yksilöllisyyden. Osaamisen tunnistamisella pyritään siihen, että opiskelijan aiemmin hankkima epävirallinen oppiminen, arkioppiminen tai virallinen oppiminen ja tätä kautta osaaminen saadaan näkyväksi ja tunnustetuksi. Jokaisen koulutuksen osan arviointisuunnitelmassa on kerrottu, millaista osaamista voidaan ko. tutkinnon osassa tunnustaa ja tunnustaa.

Valmentavan koulutuksen opiskelijoiden osaamisen tunnistaminen toteutetaan usein ns. opiskelijan lähtötason kartoituksena. Tässä kartoituksessa selvitetään tavallisimmin matemaattista ja kielellistä osaamista. Lähtötason kartoittamisen pääasiallinen tarkoitus on selvittää opiskelijan valmiuksia ja oppimisen edellytyksiä selviytyä suoritettavasta koulutuksesta. Opiskelijan mahdolliset luku- ja kirjoitushäiriöt tai matematiikan vaikeudet, jotka kartoituksella selviävät, otetaan huomioon ohjaus- ja tukitoiminnan tarvetta määriteltäessä.

Osaamisen tunnistaminen voidaan tehdä opintojen alussa, ennen uuden koulutuksen osan opintojen aloittamista tai opiskelun aikana.

Osaamisen tunnistaminen on osa opiskelijan arviointia, ja sitä koskevat samat säädökset kuin muutakin opiskelijan arviointia. Mikäli osaamisen tunnistamisessa on

opiskelijan osaamista verrattava suoritettavan perustutkinnon ammattitaitovaatimuksiin ja osaamistavoitteisiin, osaamisen tunnustamisesta päättävät kyseisten tutkinnon osien tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden opettajat. Opettajan arviointitehtävää ei voi delegoida muulle henkilöstölle, vaan kyseessä olevan opettajan tulee päättää osaamisen vastaavuudesta.

Oppimisen ja osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan koulutuksen osien arviointikriteerien pohjalta koulutuksen perusteiden mukaisesti. Arviointia voidaan täydentää tarvittaessa sanallisella arvioinnilla.

Oppimisen vahvistaminen -koulutuksen osan viestintä- ja vuorovaikutusosiossa todistukseen voidaan tarvittaessa merkitä opiskelijan saavuttama kielitaidon taso eurooppalaisen viitekehyksen mukaisesti.

Jos opiskelija suorittaa Oppimisen vahvistaminen -koulutuksen osassa perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai osa-alueita, ne arvioidaan voimassa olevan asetuksen ja arviointisuunnitelman mukaisesti.

Jos opiskelija korottaa koulutuksen yhteydessä perusopetuksen oppimäärän arvosanoja (perusopetuslain 628/98, 38 § mukaisessa erityisessä tutkinnossa), annetaan niitä hyväksytysti suorittaneille erillinen todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain.

Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti suorittaa ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita. Arviointi toteutetaan siten kuin niitä koskevissa perustutkintojen perusteissa määrätään.

Koulutukseen sisältyy vapaasti valittavia koulutuksen osia, jotka koulutuksen järjestäjän on nimettävä ja määriteltävä niille osaamispisteet, ammattitaitovaatimukset/ osaamistavoitteet ja osaamisen arviointi.

Opiskelijalla on mahdollisuus osaamisen osoittamisen **uusimiseen**, jos osaamisen arviointi on hylätty, tai hyväksytyin arvosanan **korottamiseen**. Tästä

mahdollisuudesta tiedotetaan opiskelijoita etukäteen. Opiskelijalta voidaan edellyttää parempaa oppimisen edistymistä ja osaamisen vahvistamista ennen uusimis- ja korottamistilaisuutta. Määrällistä rajaa uusimisille tai korottamisille ei ole. Opiskelijalla on koko opiskelunsa ajan oikeus osaamisen osoittamisen uusintaan tai osaamisen arvosanan korottamiseen. Osaamisen arvioinnin uusimisen ja korottamisen osalta opiskelija neuvottelee ko. tutkinnon osan arvioinnista vastanneelta opettajalta. Tutkintotodistuksen saamisen jälkeen opiskelija voi korottaa arvosanojaan yksityisopiskelijana. (Opetushallitus 2015.)

Mikäli opiskelija ei ole tyytyväinen osaamisen arviointiin, hänellä on oikeus tehdä arvioinnista **oikaisupyyntö**. Ensisijaisesti arvosanoista tulee keskustella arvioinnin suorittaneen opettajan/opettajien kanssa. Keskustelun jälkeen opiskelija voi tehdä suullisen tai kirjallisen oikaisupyyntön opettajalle tai rehtorille 14 päivän kuluessa siitä, kun opiskelijalla on ollut mahdollisuus saada arvioinnin tulokset ja arviointiperusteiden soveltamisen perusteet tietoonsa. Jos opiskelija on tyytymätön oikaisupyyntöstä tehtyyn päätökseen, hän voi tehdä kirjallisen oikaisupyyntön KPEDUn ammattiosaamisen toimikunnalle kirjallisena 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon ensimmäisen oikaisupyyntön päätöksestä.

10 TODISTUKSET

Todistus ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavasta koulutuksesta

Koulutuksesta annetaan todistus suoritetusta koulutuksesta, mikäli opiskelija on suorittanut koulutuksen osat osaamistavoitteiden mukaisesti. Todistukseen kirjataan suoritettut koulutuksen osat ryhmiteltyinä koulutuksen perusteiden mukaisesti, niiden laajuudet ja tarvittaessa sanallinen kuvaus opiskelijan osaamisesta.

Todistus suoritetuista opinnoista

Jos opiskelija keskeyttää koulutuksen, annetaan opiskelijalle todistus suoritetuista koulutuksen osista. Todistukseen tulee liittää opintosuoritusrekisteri tai muu selvitys, josta ilmenevät opiskelijan suorittamat koulutuksen osia pienemmät osat (A811/1998, 13a§, A 799/2014). Lisäksi todistukseen tulee liittää tieto siitä, mitä

suorituksia koulutuksen kokonaan suorittamisesta annettavan todistuksen saaminen opiskelijalta edellyttää (Opetushallituksen määräys 90/011/2014).

LÄHTEET

KPEDU. 2015. Opetussuunnitelma. Yhteinen osa ammatilliseen peruskoulutukseen.

Laki ammatillisesta peruskoulutuksesta 21.8.1998/630.

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta 787/2014.

Opetushallitus. 2014. Opiskelijan terveydentilaa koskevat vaatimukset ammatillisessa peruskoulutuksessa ja näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa ammatillisissa perustutkinnoissa. Pdf-tiedosto. Saatavissa:

http://www.oph.fi/download/162472_91_011_2014_muu_maarays_01082015.pdf.

Luettu: 13.4.2015.

Opetushallitus. 2015. Arvioinnin opas. Ammatillinen peruskoulutus. Näyttötutkin-

not. Pdf-tiedosto. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/165456_arvioinnin_opas.pdf. Luettu: 13.4.2015.

Liite 1

Opintopolkumallit

<p>KIPINÄ Amis- val- men- nus</p>	<p>Ammatilliseen peruskoulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen 10 osp</p>	<p>Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen 15 osp</p>	<p>Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmistautuminen 10 osp</p>	<p>Arjentaitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen 10 osp</p>	<p>Ammatillisen pt:n osat ja osa-alueet 10 osp</p>	<p>Vaapaasti valittavat 5 osp</p>
<p>SISU Opiske- luval- miuk- sien ja kielitai- don vahvis- tami- nen</p>		<p>Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen 22 osp</p>	<p>Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmistautuminen 10 osp</p>	<p>Arjentaitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen 10 osp</p>	<p>Ammatillisen pt:n osat ja osa-alueet 8 osp</p>	<p>Vaapaasti valittavat 3 osp</p>
<p>TARMO Arki- hal- tuun ja itse- näistä elämää kohti</p>		<p>Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen 10 osp</p>	<p>Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmistautuminen 10 osp</p>	<p>Arjentaitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen 20 osp</p>	<p>Ammatillisen pt:n osat ja osa-alueet 5 osp</p>	<p>Vaapaasti valittavat 5 osp</p>
<p>VALO Työelä- mään ja oppi- sopi- mus- koulu- tuk- seen</p>		<p>Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen 10 osp</p>	<p>Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmistautuminen 20 osp</p>	<p>Arjentaitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen 10 osp</p>	<p>Ammatillisen pt:n osat ja osa-alueet 5 osp</p>	<p>Vaapaasti valittavat 5 osp</p>